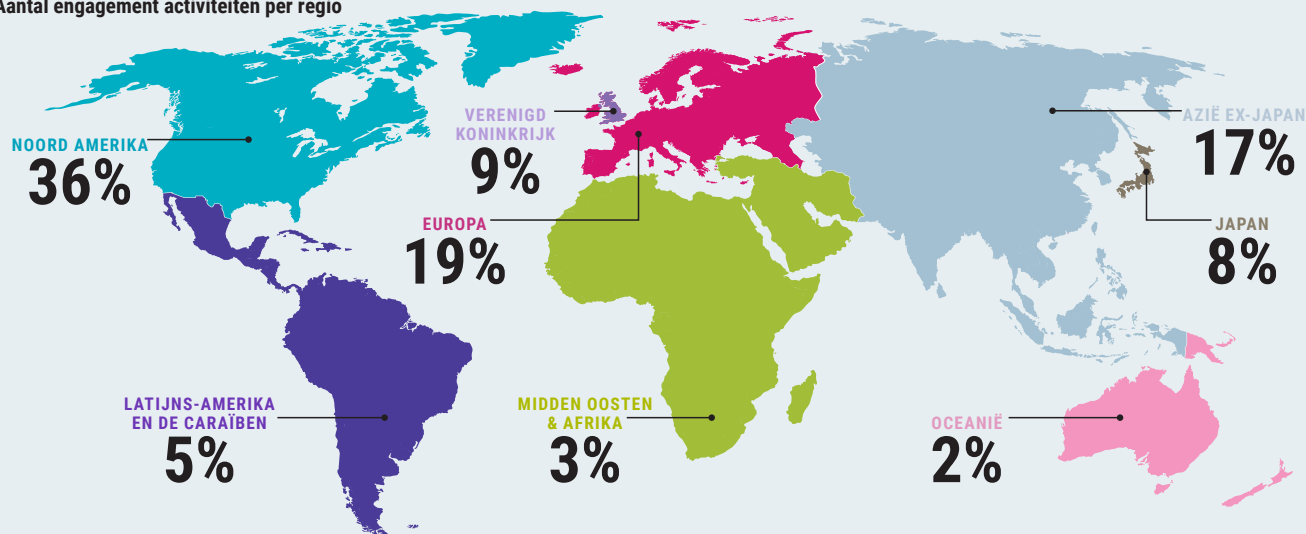

ROBECO | 01.04.2023-30.06.2023

Active ownership report

Q2|23 data engagement

Aantal engagement activiteiten per regio

Aantal engagement activiteiten per onderwerp*

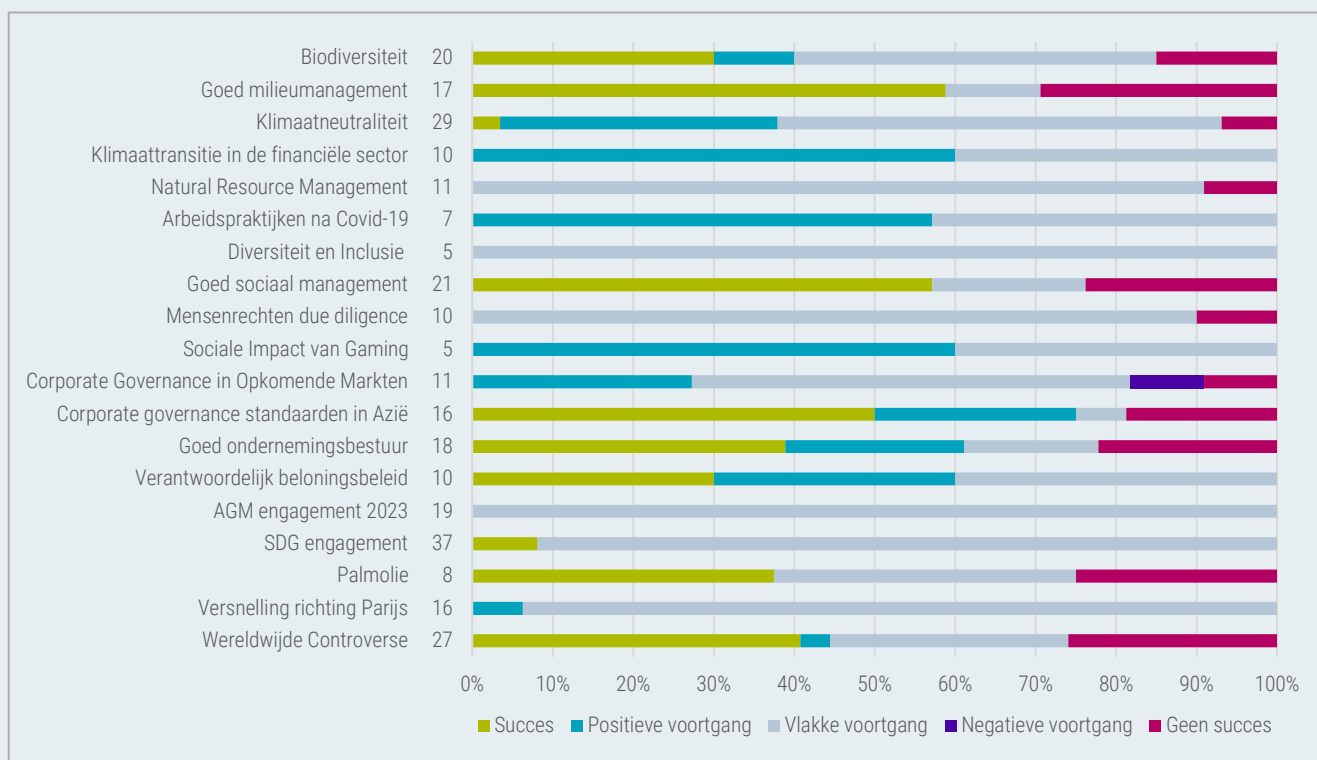
	Q1	Q2	Q3	Q4
Milieu	51	62		
Sociaal	19	27		
Corporate Governance	21	21		
Stemgerelateerd	14	5		
SDGs	24	25		
Wereldwijde controverse	20	19		
Totaal	149	159		

Aantal engagement activiteiten per contacttype

	Q1	Q2	Q3	Q4	YTD
Meeting	5	9			14
Conference call	98	103			201
Schriftelijke correspondentie	131	80			211
Aandeelhoudersresolutie	0	0			0
Analyse	18	50			68
Overig	1	6			7
Totaal	253	248			501

Voortgang per thema

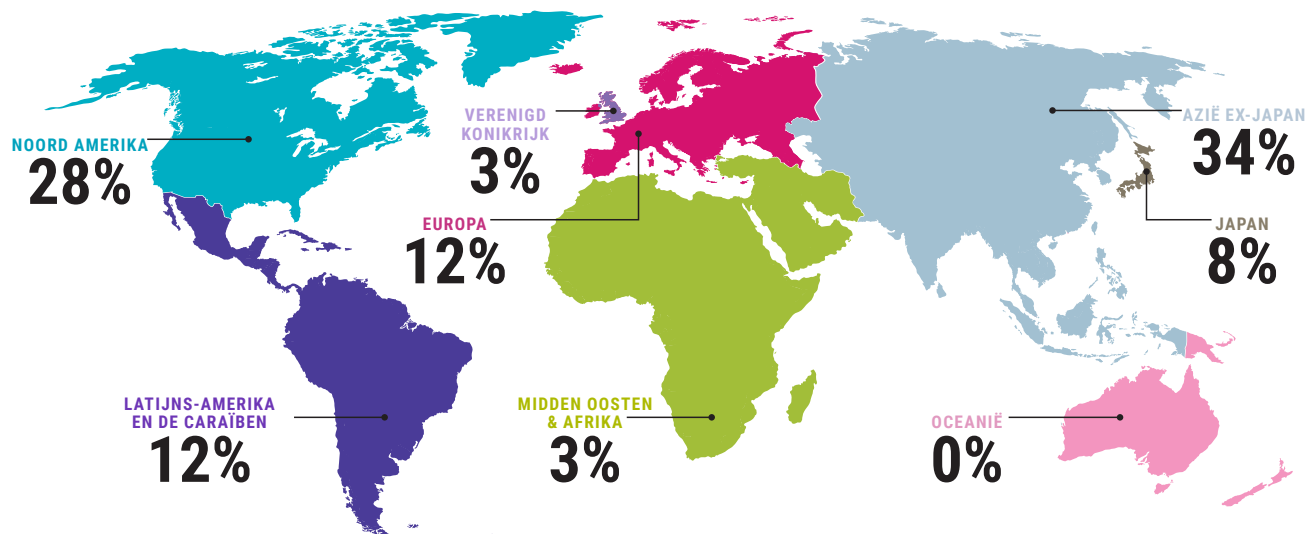
Thema's en aantal bedrijven onder engagement

* Voor meer informatie over Robeco's verschillende engagementtypes, verwijzen wij graag naar de bijlage aan het eind van dit rapport.

Q2|23 data voting

Gestemde aandeelhoudersvergaderingen per regio

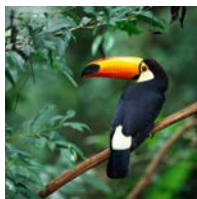
Stem overzicht

	Q1	Q2	Q3	Q4	YTD
Totaal aantal vergaderingen waar is gestemd	1067	4109			5.176
Totaal aantal agenda-items gestemd	9.465	50.452			59.917
% Vergaderingen met minstens één stem tegen het management	59%	66%			65%

Stemgedrag per voorstelcategorie

Inhoud

Biodiversiteit

Nu de eerste engagementcases van ons thema 'biodiversiteit', die in 2020 van start gingen, worden afgesloten, blikt engagement specialist Laura Bosch terug op de voortgang die tot nu toe is geboekt. Dit thema is gericht op het uitbannen van ontbossing in de gehele toeleveringsketen van de landbouw en op het herstel van verwoeste ecosystemen. Een belangrijk succes is dat 'geen ontbossing'-doelen naar voren zijn gehaald en op 2025 zijn gezet. Een ander succes is het opzetten van de eerste sociaal en ecologisch inclusieve landbouwontwikkelingsmodellen.

6

Mensenrechten due diligence voor conflict- en hoogrisicogebieden

Nu de conflicten in Myanmar, Xinjiang (China), Palestina en recentelijk Oekraïne aanhouden, komt onze engagement over due diligence op het gebied van de mensenrechten in deze regio's op stoom. Specialist Ghislaine Nadaud deelt haar eerste inzichten in de manier waarop ondernemingen reageren op de toenemende internationale druk op mensenrechten, waaronder het versterken van due diligence- en klachtensystemen.

10

Goede governance

Ter afsluiting van het seizoen voor aandeelhoudersvergaderingen van 2023 gaat engagement specialist Michiel van Esch in op de toenemende deelname van verschillende maatschappelijke belanghebbenden – van ngo's tot werknemers – aan aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen. Ondernemingen moeten op zoek naar manieren om zowel de stem van aandeelhouders als die van belanghebbenden te laten horen, iets wat vraagt om veranderingen in de structuur van aandeelhoudersvergaderingen.

13

Stemmen bij volmacht – marktinzicht

In een terugblik op de turbulente eerste zes maanden van het jaar neemt engagement specialist Diana Trif de bankencrisis van 2023 onder de loep. In het artikel somt ze de belangrijkste zorgen op het gebied van corporate governance op en benadrukt ze dat beleggers zich in de unieke positie bevinden om dat soort incidenten in de toekomst te voorkomen, door gebruik te maken van hun recht om te stemmen bij volmacht.

16

Inleiding

We zijn nu halverwege 2023 en kunnen de balans opmaken van wat er tot nu toe is gebeurd, van het afronden van onze engagement gericht op ontbossing tot het verbreden van onze engagement over due diligence op het gebied van mensenrechten vanwege de aanhoudende oorlog tussen Rusland en Oekraïne.

Na drie jaar sluiten we de eerste engagementcases van ons thema 'biodiversiteit'. Het thema, dat we in 2020 hebben geopend, was gericht op een van de belangrijkste oorzaken van biodiversiteitsverlies: ontbossing. We vroegen ondernemingen die betrokken zijn bij grondstoffen met een hoog risico op ontbossing hun biodiversiteitsvoetafdruk te beoordelen, duidelijke doelen te stellen en te implementeren voor 'geen aantasting van inheemse vegetatie' (het vermijden van kaalkap van land dat rijk is aan biodiversiteit) en bewijs te leveren van hun voortgang. Belangrijke successen binnen dit thema zijn onder meer het naar voren halen en vaststellen van doelen voor 'geen ontbossing en aantasting' op 2025. De resultaten worden ondersteund door de groei in onafhankelijk gecertificeerde of geverifieerde productvolumes.

De voortgang is onmiskenbaar, maar de samenleving heeft nog altijd een lange weg te gaan als we de biodiversiteitscrisis willen bestrijden, die vaak wordt gezien als de andere kant van de klimaatcrisis. Dit is een weg die niet alleen de grote ondernemingen moet inslaan, maar ook de kleine boeren en lokale gemeenschappen die het meest te lijden hebben onder de druk van regelgeving.

Intussen is de oorlog in Oekraïne zijn tweede jaar ingegaan. Dat onderstreept het belang van adequate

duediligence- en beheersystemen op het gebied van mensenrechten voor ondernemingen om operationele, juridische en reputatierisico's te beperken. Dit wordt behandeld in ons engagementthema 'Mensenrechten due diligence voor conflict- en hoogrisicogebieden', dat is uitgebreid met Oekraïne. Nu we ons halverwege de engagement van drie jaar bevinden, zien we dat de eerste ondernemingen specialisten op het gebied van mensenrechten in dienst hebben genomen en effectieve duediligenceprocessen hebben ontwikkeld. De resultaten van deze inspanningen moeten nog blijken, maar we blijven optimistisch.

Niet alleen conflictgebieden kunnen problemen opleveren voor beleggers. Zo blijft slechte corporate governance een groot probleem, zoals blijkt uit de val van drie Amerikaanse banken en de gedwongen fusie van de voormalige Zwitserse reus Credit Suisse vanwege de zoveelste financiële crisis. We kijken welke uitwerking de gebeurtenissen van dit voorjaar hebben op de roep om hervorming, die is gericht op het verbeteren van de corporate governance in plaats van eenvoudigweg te vertrouwen op de regelgeving.

Tot slot staan we, nu het seizoen voor aandeelhoudersvergaderingen van dit jaar achter de rug is, stil bij de groeiende deelname van ngo's, werknemers en lokale gemeenschappen, om hun zorgen over sociale kwesties kenbaar te maken. Deze interacties hebben in extreme gevallen zelfs geleid tot gewelddadigheden. Wij denken dat ondernemingen op zoek moeten naar manieren om zowel de stem van aandeelhouders als die van belanghebbenden te laten horen, iets wat zou kunnen leiden tot veranderingen in de structuur van aandeelhoudersvergaderingen.

In de tweede helft van 2023 zetten we ons werk op het gebied van biodiversiteit voort via het samenwerkingsverband Nature Action 100 en beginnen we met het verkennen van de verbanden tussen de klimaattransitie en sociale kwesties via ons werk aan een rechtvaardige transitie. Verder vergroten we onze inspanningen op het gebied van mensenrechten, met de nadruk op moderne slavernij, en vormen we een nieuwe kijk op verantwoorde belastingen. We kijken ernaar uit samen met onze klanten te blijven werken aan dit alles, want zij spelen een cruciale rol in het vormgeven van ons engagementwerk en onze engagementagenda.

Carola van Lamoen

Head of Sustainable Investing

BIODIVERSITEIT

Kappen met ontbossing

Laura Bosch – Engagement specialist

Onze economie en samenleving zijn afhankelijk van de diensten die de natuur levert, van bestuiving tot zoetwatervoorziening. De waarde van al deze diensten wordt geschat op USD 44 biljoen per jaar. De achteruitgang van de natuur, hoofdzakelijk veroorzaakt door menselijk handelen, vermindert de beschikbaarheid van deze ecosysteemdiensten waar ondernemingen afhankelijk van zijn, waardoor ze worden blootgesteld aan tal van fysieke risico's, overgangsrisico's en aansprakelijkheidsrisico's. Er moet dan ook dringend actie worden ondernomen.

Engagement samenvatting

6 succesvol,
3 onsuccesvol afgesloten

In 2020 zijn we gestart met een engagementprogramma gericht op een van de belangrijkste oorzaken van biodiversiteitsverlies: ontbossing. De focus lag daarbij op een aantal soft commodities met het hoogste risico, namelijk cacao, pulp en papier, natuurrubber, rundvlees en soja. De afgelopen drie jaar zijn we in dialoog geweest met ondernemingen die deze grondstoffen inkopen als belangrijke componenten in hun productieprocessen, in sectoren zoals basismaterialen en consument defensief.

Nu onze engagements tot een einde komen, blikken we terug op de belangrijkste resultaten en uitdagingen in de verschillende sectoren waarin de ondernemingen binnen dit programma actief zijn. Van de ondernemingen verwachtten we geloofwaardige toezeggingen om de ontbossing en aantasting terug te brengen naar nul, robuuste beoordelingen van de impact op de biodiversiteit en maatregelen om de sociale uitdagingen in hun toeleveringsketens aan te pakken. Deze sociale kwesties versterken vaak de machtsongelijkheid en zetten aan tot meer ontbossing.

Geloofwaardige toezeggingen voor geen ontbossing

In lijn met het Global Biodiversity Framework dat tijdens klimaatop COP15 is overeengekomen, verwachten we van ondernemingen dat ze actief werk maken van het terugdraaien van natuurverlies, uiterlijk in 2030. We hebben ondernemingen aangespoord tijdgebonden toezeggingen te doen om uiterlijk in 2025 een einde te maken aan ontbossing en

aantasting van inheemse vegetatie in hun toeleveringsketens. In de afgelopen drie jaar zagen we dat ondernemingen hun doelstellingen voor geen ontbossing versneld hebben ingevoerd en die hebben vastgesteld op 2025. Ook hebben ze hun controlesystemen verbeterd waarmee ze de blootstelling van hun leveranciers aan ontbossingsrisico's in kaart brengen. Er blijven echter uitdagingen bestaan wat betreft het bereik van dat beleid, en ook wat betreft de diepgang en geloofwaardigheid van de controle-inspanningen.

Veel ondernemingen die soja en rundvlees inkopen, hebben nog steeds moeite legale ontbossing en inheemse vegetatie op te nemen in hun toezeggingen. Pulp- en papierondernemingen zijn doorgaans verticaal geïntegreerd en kopen kleinere volumes van externe leveranciers, waardoor ze over betere controlesystemen beschikken. Bovendien kunnen ze vertrouwen op gerenommeerde certificeringssystemen, zoals de Forest Stewardship Council (FSC) en het Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC).

Voor ondernemingen die cacao en rubber inkopen, is de uitdaging rond traceerbaarheid nog altijd een moeizame strijd. Deze soft commodities zijn sterk afhankelijk van kleine boeren en er spelen meerdere tussenpersonen een rol in de waardeketen, waardoor de algehele zichtbaarheid in de hele toeleveringsketen een veel grotere uitdaging vormt.

Impactrapportage over biodiversiteit

Een mogelijke manier voor ondernemingen om hun negatieve impact op verandering in landgebruik te beheersen is door zich in te spannen voor behoud en herstel van ecosystemen. In onze engagement hebben we ondernemingen gevraagd adequate maatregelen te nemen voor landherstel en hun rapportage over inkooplocaties in gebieden met een hoge koolstofvoorraad te verbeteren.

De meeste ondernemingen hebben projecten voor herstel en behoud opgestart. Die worden echter vaak ad hoc geïmplementeerd, zonder een strategisch

CASE STUDY

MONDELEZ INTERNATIONAL

Het Amerikaanse Mondelēz is een van de grootste snackproducenten ter wereld. Chocolate vormt de basis van veel van haar producten en dus is de onderneming een grote importeur van cacao, een van de vijf grondstoffen met het grootste onbossingsrisico.

We zijn voortdurend in dialoog met de onderneming, waarbij we vooral aandringen op het integreren van haar inspanningen voor bosherstel in het operationele model.

In het kader van de nieuwe duurzame inkoopmodellen voor cacao van de onderneming heeft Mondelēz voor 2023 voor het eerst duidelijke doelen opgenomen voor herstel binnen en buiten boerenbedrijven. De betreffende gebieden vallen nog steeds in het niet bij de totale inkoopvoetafdruk van de onderneming, maar we zien dit als een eerste stap naar een ambitieuzere benadering voor biodiversiteit.

plan om de negatieve gevolgen van hun inkoopstrategieën om te keren of te beperken. Nog maar weinig ondernemingen hebben op dit vlak grote investeringen gedaan, maar we zagen wel ondernemingen die hun eerste groene obligaties hebben uitgegeven met betrekking tot herstel of behoud. Ook hebben ondernemingen de eerste betalingen gedaan voor proefprojecten met ecosysteemdiensten.

Het beoordelen van de impact van de inkoopstrategieën van ondernemingen en hun eigen activiteiten op de biodiversiteit is essentieel om deze risico's mee te kunnen nemen in hun besluitvormingsproces. In onze engagements hebben we ondernemingen

gevraagd zulke beoordelingen uit te voeren op basis van de best beschikbare wetenschappelijke inzichten, waarbij ze hun inspanningen prioriteren op basis van hun interne risicobeoordelingen.

Weinig ondernemingen controleren hun afhankelijkheid van verschillende flora- en faunasoorten of proberen hun impact op de natuur te berekenen met hulpmiddelen zoals de Integrated Biodiversity Assessment Tool (IBAT). We hopen dat de integratie van de nieuwe Taskforce for Nature-related Financial Disclosures (TNFD) helpt bij het stroomlijnen van een holistische benadering van de manier waarop ondernemingen de beoordeling van hun impact op de biodiversiteit uitvoeren.

Rapportage en sociale impact

De bestaansmiddelen en het welzijn van lokale gemeenschappen blijken rechtstreeks verband te houden met ontbossing. Sommige ondernemingen erkennen dat boeren vaak niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien met de verkoop van hun producten en hebben daarom een premie opgenomen in de grondstofprijs als een manier om deze kloof te dichten. Het doel hiervan is structurele veranderingen stimuleren door de leefomstandigheden van boeren te verbeteren en te voorzien in hun basisbehoeften. De druk van kopers om de

“Pulp- en papierondernemingen zijn doorgaans verticaal geïntegreerd en kopen kleinere volumes van externe leveranciers, waardoor ze over betere controlesystemen beschikken. Maar voor bedrijven die cacao en rubber inkopen, is de uitdaging rond traceerbaarheid nog altijd een moeizame strijd.”

Laura Bosch

grondstoffen prijzen op een concurrerend niveau te houden blijft echter bestaan, wat de toepasbaarheid van dit instrument belemmert. Transparantie is essentieel voor een goed inzicht in de breedte en diepte van de toezeggingen van ondernemingen en de implementatie ervan. We erkennen dat sommige ondernemingen met rapportages beginnen te komen over hun ontbossingsvrije volumes en Scope 3-emissies die verband houden met de verandering in landgebruik, iets waar een paar jaar geleden nog niet over werd gerapporteerd.

Het gebruik van certificeringssystemen is ook toegenomen, vooral in de pulp- en papierindustrie, terwijl er voor natuurrubber en soja nog steeds geen

geloofwaardige certificeringsnormen zijn. Er blijven grote uitdagingen bestaan, zoals de uiteenlopende definities die ondernemingen gebruiken in hun rapportages over hun maatregelen tegen ontbossing, een gebrek aan onafhankelijke verificatie voor sommige van hun inspanningen, en een algemeen gebrek aan rapportage over de hectares die verband houden met verandering in landgebruik.

Sterker momentum en aanhoudende engagement

Het is onmiskenbaar dat het onderwerp biodiversiteitsverlies het komende decennium aan momentum wint. Zowel ondernemingen als beleggers worden rechtstreeks blootgesteld aan zachte en harde wetgeving die meer transparantie vereist over de manier waarop de impact op en afhankelijkheid van de natuur binnen hun organisaties worden verantwoord. Zo vereist de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van de EU dat Europese beleggers de belangrijke negatieve impact van hun beleggingen op de biodiversiteit en andere duurzaamheidsgerelateerde kwesties beoordelen.

Ondernemingen die zijn blootgesteld aan ontbossingsrisico worden steeds vaker geconfronteerd met wettelijke eisen die voor meer transparantie moeten zorgen in de manier waarop deze risico's worden beheerd en beperkt. De EU Deforestation Regulation (EUDR) vereist bijvoorbeeld dat ondernemingen die producten importeren waar soft commodities met een hoog risico aan gelinkt zijn, duidelijk aantonen

CASE STUDY

SUZANO

Suzano is de grootste papier- en pulpproducent van Brazilië en gebruikt voornamelijk hout van haar eigen plantages.

In het kader van het Finance Sector Deforestation Action-initiatief hebben we de engagement met de onderneming geleid en een bezoek gebracht aan de plantages in Brazilië.

Suzano plant alleen bomen op eerder aangetast land en voor iedere plantage wordt de instandhoudingswaarde beoordeeld, waarmee gemiddeld genomen 30-40% van ieder perceel beschermd is. Om de biodiversiteitswaarde van deze percelen te vergroten verbindt de onderneming actief natuurgebieden met elkaar, zowel door plantagemodellen die de biodiversiteit vergroten als door inspanningen voor herstel. De onderneming wil een half miljoen hectare inheems bos met elkaar verbinden en houdt het aantal apen op haar land bij als een indicatie voor de verbinding tussen bossen.

dat deze geen verband houden met ontbossing.

Daarom zetten we onze engagement over het minimaliseren van biodiversiteitsverlies voort, ook al sluiten we de dialogen over ontbossing nu af. De komende maanden zijn we betrokken bij de lancering van Nature Action 100, waarbij we onze engagement richten op de ondernemingen en sectoren met de grootste negatieve impact op natuurverlies, naast ontbossing. Daarnaast zetten we ook onze engagement met regeringen voort, waarmee we overheidsinstanties ondersteunen bij hun inspanningen om de ontbossing in Brazilië en Indonesië terug te dringen. De biodiversiteit is onlosmakelijk verbonden met de opwarming van de aarde, en dus kunnen we ons niet nog een decennium natuurverlies veroorloven als we de klimaatverandering serieus willen aanpakken.

MENSENRECHTEN DUE DILIGENCE VOOR CONFLICT-
EN HOOGRISICOGEBIEDEN

Waar we niet kunnen wegkijken

Ghislaine Nadaud – Engagement specialist

In een onderling verbonden wereld zijn ondernemingen vaak actief op verschillende markten, waaronder regio's die te maken hebben met conflicten of andere grote risico's op het gebied van mensenrechten. Deze gebieden bieden kansen voor economische groei en sociale ontwikkeling, maar ze brengen ook grote uitdagingen met zich mee als het gaat om het respecteren van mensenrechten.

Engagement samenvatting

4 bedrijven toegevoegd
gezien de oorlog tussen
Rusland en Oekraïne en
3 cases laten positieve
ontwikkelingen zien

De verantwoordelijkheden in conflict- en hoogrisicogebieden liggen niet alleen bij de publieke sector. Ondernemingen hebben namelijk ook veel invloed op het welzijn van individuen. Volgens de Richtlijnen inzake Bedrijven en Mensenrechten van de VN (UNGP's, 'zachte wetgeving') hebben ondernemingen – ook beleggers – een gedeelde verantwoordelijkheid om mensenrechten te respecteren. Bovendien zien we de regelgeving veranderen ('harde wetgeving') op zowel nationaal als regionaal niveau, met strengere eisen voor ondernemingen inzake de due diligence en rapportage op het gebied van mensenrechten.

De engagements

Beleggers weten dat een negatieve impact op mensenrechten regelgevings-, juridisch, financieel en reputatierisico met zich meebrengt voor ondernemingen. Wanneer deze niet worden beheerd of beperkt, kunnen ze de waarde van een onderneming negatief beïnvloeden. Om dit aan te pakken hebben we in het vierde kwartaal van 2021 een speciaal engagementprogramma gelanceerd over mensenrechten.

De correlatie tussen conflictgebieden en mensenrechtenschendingen maakt het noodzakelijk dat ondernemingen een uitgebreide due diligence uitvoeren om de mogelijke schade van hun activiteiten te begrijpen en te beperken. De engagement richt zich ook op rapportage, herstel en prestatiemeting.

De engagementdoelstellingen zijn:

1. Verbeterde due diligence op het gebied van mensenrechten: ondernemingen moeten mechanismen ontwikkelen of uitbreiden om de risico's van hun aanwezigheid in conflictgebieden te beperken.
2. Rapportage: ondernemingen moeten hun rapportagemechanisme verbeteren om transparante informatie te verstrekken over hun mensenrechtenbeleid en -praktijken.
3. Herstel: ondernemingen moeten effectieve klachtenmechanismen instellen die getroffen individuen of gemeenschappen in staat stellen hun zorgen te uiten en verhaal te zoeken.
4. Prestatiemeting: ondernemingen moeten hun prestaties ten aanzien van due diligence op het gebied van mensenrechten meten en evalueren om vast te stellen op welke vlakken verbetering mogelijk is.

De balans opmaken

Nu we halverwege ons engagementprogramma van drie jaar zijn, is het belangrijk om de balans op te maken van de geboekte voortgang en de uitdagingen waarmee ondernemingen die actief zijn in conflict- en hoogrisicogebieden nog steeds te kampen hebben.

Aan het begin van het engagementthema selecteerden we tien ondernemingen uit acht verschillende sectoren met een grote exposure naar conflict- en hoogrisicogebieden, met een focus op de bezette Palestijnse gebieden, Myanmar en

China/Xinjiang. De ondernemingen zijn actief in verschillende sectoren en gebieden, maar delen de kans om hun due diligence en beheer op het gebied van mensenrechtenrisico's te verbeteren in deze uitdagende context.

Voortgang en uitdagingen

De voortgang van de engagement verschilt per onderneming. Over het algemeen stonden ze open voor onze engagement en slechts één onderneming reageerde niet ondanks meerdere pogingen om contact op te nemen.

Bij twee ondernemingen zagen we positieve voortgang in de ontwikkeling van beheerprocessen die ze in staan stellen een effectieve due diligence op het gebied van mensenrechten uit te voeren in lijn met de UNGP's. Eén onderneming nam speciaal twee mensenrechtenexperts in dienst om deze toezeggingen verder te implementeren. Andere ondernemingen lieten een langzamere ontwikkeling zien voor de due diligence, maar kwamen wel met verbeteringen in audit- en rapportagemechanismen, waaronder één voor klachtenmechanismen op operationeel niveau.

Voor de meeste ondernemingen blijft het een uitdaging de kloof tussen toezeggingen en uitvoering te dichten, zoals blijkt uit enkele gevallen waarin positieve toezeggingen niet werden omgezet in concrete processen. Toch is het voor bedrijven essentieel dat ze er wel in slagen deze kloof tussen hun toezeggingen en de werkelijke resultaten te overbruggen. De

“ We zien de regelgeving veranderen ('harde wetgeving') op zowel nationaal als regionaal niveau, met strengere eisen voor ondernemingen inzake de due diligence en rapportage op het gebied van mensenrechten.

Ghislaine Nadaud

komende tijd gaan we onze engagement meer richten op de implementatie door ondernemingen.

Regionale trends

De engagement bracht ook regionale trends aan het licht, met meer voortgang in de bezette Palestijnse gebieden dan in Myanmar en Xinjiang. Sinds het begin van de engagement hebben twee ondernemingen besloten hun activiteiten stop te zetten: één in de bezette Palestijnse gebieden en één in Myanmar. De komende tijd gaat de engagement zich richten op de gevolgen voor mensenrechten van vertrekken versus blijven, aangezien dit zorgvuldig moet worden afgewogen om een verantwoord vertrek te garanderen.

Grotere focus op oorlog tussen Rusland en Oekraïne

De afgelopen twee jaar werden beïnvloed door aanhoudende en nieuwe conflicten en andere geopolitieke ontwikkelingen. Met het oog op de oorlog tussen Rusland en Oekraïne en de toegenomen aandacht voor Xinjiang zijn nog eens vier ondernemingen opgenomen in het engagementprogramma.

Naast onze engagement met de ondernemingen gaan we ook door met het raadplegen van relevante belanghebbenden, zoals maatschappelijke groeperingen, internationale mensenrechtenorganisaties en deskundigen. Aangezien het verkrijgen van informatie over de situatie ter plaatse in conflict- en hoogrisicogebieden een extra uitdaging is, wijzen we erop dat deze raadpleging noodzakelijk is om een positief resultaat van ons programma te bereiken.

Conclusie

Activiteiten in conflict- en hoogrisicogebieden brengen unieke uitdagingen met zich mee voor ondernemingen en daarom is due diligence op het gebied van mensenrechten cruciaal om de plaatselijke uitdagingen het hoofd te bieden.

Door robuuste beleidsmaatregelen en procedures te ontwikkelen, uitvoerige

CASE STUDY

BOOKING HOLDINGS

Booking Holdings, het grootste online reisbureau ter wereld op basis van omzet, biedt accommodaties aan in conflictgebieden zoals de bezette Palestijnse gebieden. Er zijn verschillende controverses onder de aandacht gebracht door maatschappelijke organisaties, zoals het ontbreken van beleid en rapportages op het gebied van mensenrechten.

Sinds het begin van onze engagement voeren we een open dialoog met Booking. Vorig jaar heeft de onderneming een mensenrechtenbeleid gepubliceerd dat voldoet aan internationale normen. Expliciet opgenomen in dit beleid zijn aangescherpte due diligence-vereisten voor het aanbod in conflictgebieden. De onderneming heeft ook een mensenrechtenfunctionaris aangenomen, die verantwoordelijk is voor de integratie van deze toezeggingen en die meer informatie zal verstrekken over de aanpak voor mensenrechten en conflict- en hoogrisicogebieden. De komende tijd richten we ons op de implementatie van het mensenrechtenbeleid van Booking Holdings.

risicobeoordelingen uit te voeren, in dialoog te gaan met belanghebbenden en effectieve klachtenmechanismen op te zetten, kunnen bedrijven het potentiële mensenrechtenrisico beperken. Ze kunnen dan bijdragen aan positieve verandering in zo'n uitdagende omgeving en tegelijkertijd hun eigen reputatie en duurzaamheid op de lange termijn veiligstellen.

Gezien het groeiende aantal wereldwijde conflicten is wel duidelijk dat het belang van dit engagementthema alleen maar is toegenomen. Daarom breiden we onze engagement met de ondernemingen uit om tot concrete voortgang in de richting van onze doelstellingen te komen.

A person with long blonde hair, wearing a black leather jacket and blue jeans, is holding a large cardboard sign that says "SAVE OUR PLANET". The sign is part of a protest or demonstration. Other signs are visible in the background, including one that says "WE DO" and another that says "HAVE TI".

GOOD GOVERNANCE

Het einde van de aandeelhouders- vergadering zoals we die kennen?

Michiel van Esch – Engagement specialist

In 2023 wisten steeds meer maatschappelijke organisaties hun weg te vinden naar de aandeelhoudersvergadering van ondernemingen, op zoek naar een platform om hun zorgen te uiten. Nu maatschappelijke organisaties zich duidelijker laten horen, moeten ondernemingen op zoek naar nieuwe manieren om niet alleen een constructieve dialoog met aandeelhouders tot stand te brengen maar ook met belanghebbenden.

Engagement samenvatting

Dialoog aangegaan met 19 bedrijven in verband met hun AVA en bij 5 AVA's gesproken in de laatste 6 maanden

Het seizoen voor aandeelhoudersvergaderingen is voor aandeelhouders gewoonlijk een gelegenheid om met ondernemingen waarin wordt belegd in dialoog te gaan over een aantal bestuurlijke onderwerpen. Aangezien de meeste ondernemingen de ongewenste verrassing van mislukte resoluties willen voorkomen, gaan ze ruim voor de vergadering al in gesprek met grotere aandeelhouders of vertegenwoordigende organisaties om ervoor te zorgen dat eventuele geschilpunten van tevoren zijn vastgesteld. De meeste grote institutionele aandeelhouders brengen hun stem uit via een volmacht (op afstand) en dus wordt er tijdens de vergadering zelf niet veel gedebatteerd en worden resoluties meer behandeld als een hamerstuk. Institutionele beleggers kunnen nog steeds deelnemen aan een vergadering om een openbare verklaring af te leggen, maar dat lijkt eerder uitzondering dan regel te zijn.

We zien echter dat de aandeelhoudersvergaderingen van veel grote beursgenoteerde ondernemingen levendiger worden, vooral door de deelname van aandeelhouders die geen deel uitmaken van de engagement voorafgaand aan de vergadering. Zo is het niet ongebruikelijk dat belanghebbenden van ondernemingen, zoals werknemers, lokale gemeenschappen en op duurzaamheid gerichte ngo's, deelnemen aan de aandeelhoudersvergadering om hun zorgen te uiten. Dit geldt vooral voor grotere internationale ondernemingen die verstrikt zijn in complexe maatschappelijke kwesties, zoals het winnen of gebruiken van fossiele brandstoffen.

Op de aandeelhoudersvergaderingen van olie- en gasmaatschappijen stellen deze groepen doorgaans meer vragen dan institutionele of particuliere aandeelhouders. Tijdens overnames of herstructurerings vinden werknemers en vakbonden ook hun weg naar de aandeelhoudersvergadering om hun stem te laten horen. Als er voor belanghebbenden die geen aandeelhouder zijn geen ander kanaal voorhanden is om hun zorgen effectief over te brengen, wordt de aandeelhoudersvergadering een jaarlijkse vergadering van belanghebbenden in plaats van aandeelhouders.

Dit zagen we veelvuldig gebeuren tijdens het afgelopen seizoen voor aandeelhoudersvergaderingen. We hebben de aandeelhoudersvergadering van Ahold Delhaize bijgewoond in Amsterdam en gevraagd om meer duidelijkheid over de belastingrapportage, om een completere set duurzaamheidsgerelateerde KPI's voor het beloningsbeleid van de Nederlandse retailer, en om verduidelijking van het benoemingsproces voor nieuwe bestuursleden.

Tijdens de aandeelhoudersvergadering van Unilever vroegen we naar de prioriteiten van de onderneming na de ophanden zijnde CEO-wisseling en of we een acceptabele externe controle kunnen verwachten voor de belangrijkste duurzaamheidsmaatstaven in het beloningsbeleid. We vroegen ook naar de

ambities van de onderneming om de impact op de biodiversiteit neutraal of zelfs positief te maken, en welke meetsystemen de onderneming hiervoor heeft.

Op beide aandeelhoudersvergaderingen eisten andere belanghebbenden een belangrijke rol op voor zichzelf. Zo kwamen Belgische vakbonden naar de vergadering van de Nederlandse winkelketen Ahold Delhaize en vroeg de Nederlandse klimaatgerichte ngo Milieudefensie herhaaldelijk om een ambitieuzere klimaatdoelstelling.

Op de vergadering van Unilever stelden vertegenwoordigers van Milieudefensie ook steeds dezelfde vraag over klimaatdoelstellingen. Hierdoor duurden de vergaderingen veel langer dan normaal en raakten verschillende andere beleggers geïrriteerd door het oponthoud. Toch verliepen de vergaderingen op een veilige manier en konden alle aandeelhouders hun vragen stellen en kregen ze ook antwoord van het management.

Bij sommige andere aandeelhoudersvergaderingen was dat niet het geval. De vergadering van ING werd meermaals onderbroken door de voorzitter vanwege herhaalde verstoringen. Er werd eten gegooid naar het bestuur van Volkswagen en bij Shell bestormde een deelnemer het platform waarop het bestuur zat, waar verschillende aanwezigen in de zaal zichtbaar van schrokken. Bij Berkshire

“Eén ding is zeker: voor communicatie met belanghebbenden over de toekomst van de aandeelhoudersvergadering is een bestuur nodig met een sociale antenne en een vergadervorm die past bij de 21e eeuw.”

Michiel van Esch

Hathaway werd de voorzitter en CEO van het National Legal and Policy Center zeer kritisch en beledigend, wat ertoe leidde dat hij de zaal werd uitgezet door de beveiliging. Deze verandering in toon en vorm was dit jaar veel hardnekkiger dan in voorgaande seizoenen.

De overgrote meerderheid van de aandeelhoudersvergaderingen verliep echter veel rustiger, zoals we zagen bij Adyen, Arcadis en Signify. In deze gevallen werd het bestuur ook op de proef gesteld over klimaatkwesties, maar beide partijen luisterden wel beleefd naar elkaars vragen en antwoorden.

Het is niet nieuw dat de aandeelhoudersvergadering een platform is waar milieu-, sociale en politieke onderwerpen aan de orde worden gesteld, onder meer doordat duurzaamheids-thema's steeds belangrijker worden. De observatie dat het seizoen voor aandeelhoudersvergaderingen levendiger was dan in voorgaande jaren is misschien niet verrassend, aangezien de deelname tijdens de Covid-pandemie doorgaans beperkt was tot virtuele aanwezigheid.

Dit jaar konden deelnemers eindelijk weer persoonlijk aanwezig zijn bij de vergaderingen en daar maakten ze volop gebruik van. Verontrustend is dat de toon van het debat veel vijandiger wordt en in sommige gevallen zelfs gewelddadig. Zulke 'debatten' zijn in de verste verte geen dialoog en steeds vaker wordt de aandeelhoudersvergadering alleen maar gebruikt om een punt of politiek statement te maken. Dit leidt niet tot wederzijds begrip, compromissen of voortgang in welke vorm dan ook – het maakt alleen duidelijk dat er onenigheid is. De onderwerpen van gesprek hebben zelden enig verband met de uitslag van de stemming of de agenda zelf.

De gebeurtenissen van het seizoen 2023 kunnen leiden tot een verandering in de deelname van zowel het management van ondernemingen als institutionele aandeelhouders. Zo kiezen managementteams er mogelijk steeds vaker voor om uitsluitend digitale aandeelhoudersvergaderingen te houden,

iets wat we al zien bij veel Amerikaanse technologieondernemingen. Wij zijn daar geen voorstander van, omdat dit het management de mogelijkheid biedt prioriteit te geven aan vragen waar het zich prettig bij voelt. Ook kunnen ze dan de mogelijkheid voor aandeelhouders beperken om zorgen te uiten.

Daarnaast gaan we mogelijk zien dat institutionele aandeelhouders zich meer gaan richten op een-op-eengesprekken met het management, omdat die vaak effectiever zijn dan de aandeelhoudersvergadering. Een verdere afname van de deelname van institutionele beleggers aan aandeelhoudersvergaderingen komt de geloofwaardigheid van de vergadering zelf niet ten goede en zou afbreuk doen aan de functie ervan als het enige moment in het jaar waarop ondernemingen publiekelijk ter verantwoording worden geroepen door hun aandeelhouders. Maar als we de geloofwaardigheid van de aandeelhoudersvergadering als platform willen behouden, zijn er veranderingen nodig om een constructief gesprek mogelijk te maken.

Het is moeilijk te zeggen welke veranderingen dat precies zijn, maar een dialoog vóór de aandeelhoudersvergadering (of andere vormen van effectieve communicatie) met een grotere groep belanghebbenden dan alleen institutionele beleggers lijkt een goede manier om voortgang te boeken. Er is ook een rol weggelegd voor het bestuur als leider van de vergadering, die verder gaat dan alleen het openen van de zaal voor vragen en blijven zitten tot alle vragen zijn beantwoord.

De voor de hand liggende oplossing is dat prioriteit wordt gegeven aan vragen die van tevoren zijn ingediend en dat er ruimte is voor vervolgesprekken. Een hybride opzet kan ook een bredere deelname van buitenlandse aandeelhouders aan een aandeelhoudersvergadering mogelijk maken. Eén ding is zeker: voor communicatie met belanghebbenden over de toekomst van de aandeelhoudersvergadering is een bestuur nodig met een sociale antenne en een vergadervorm die past bij de 21e eeuw.

PROXY VOTING — MARKET INSIGHT

Bankencrisis van 2023: een waarschuwings- signaal voor corporate governance

Diana Trif – Engagement specialist

Het voorjaar van 2023 verliep allesbehalve rustig. De wereld keek geschrokken toe hoe de Amerikaanse banken Silicon Valley Bank (SVB), Signature Bank en First Republic failliet gingen, met de vrees voor besmetting van andere regionale en buitenlandse banken. Credit Suisse, ooit een symbool van de Zwitserse financiële macht en stabiliteit, stortte in na jaren vol schandalen. De bank werd overgenomen door haar oude rivaal UBS in een haastige, door de overheid georkestreerde deal.

Iedereen vraagt zich nu natuurlijk af wat er misging. Het eenvoudige antwoord is: corporate governance.

De afgelopen jaren zijn factoren op het gebied van milieu, maatschappij en governance (environmental, social and governance; ESG) steeds belangrijker geworden. De meeste aandacht gaat de laatste tijd zonder meer uit naar de 'E' en de 'S', vooral door de focus op het tegengaan van de klimaatverandering. Er is nu een groeiend besef dat effectieve governance essentieel is voor ESG-succes op de lange termijn en dat slechte governance verstrekende gevolgen kan hebben voor de economie als geheel. Governance – ooit een meer traditioneel onderwerp voor beleggers – leek uit de mode te zijn geraakt, maar steeds als er iets misgaat, richten beleggers hun blik er toch weer op.

Waar staan we?

In het rapport van de Federal Reserve (Fed) over de val van SVB wordt geconcludeerd dat de bank failliet ging door een "schoolvoorbeeld van mismanagement". De toezichthouder kwam tot de conclusie dat het bestuur en het management de risico's niet goed hebben beheerd. Zo werd het voltallige bestuur niet voldoende over de risico's geïnformeerd door het management en werd het management niet verantwoordelijk gehouden voor het effectief beheren van deze risico's. Volgens het rapport overtrof de groei van Silicon Valley Bank Financial Group, de holdingmaatschappij van SVB, "ruimschoots de capaciteiten van haar bestuur en senior management", terwijl de beloningspakketten voor bestuurders de managers stimuleerden zich te richten op winst op korte termijn.

Een rapport van de Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) concludeerde dat de val van Signature Bank ook te wijten was aan "slecht management". De toezichthouder gaf aan dat "de raad van bestuur en het management een snelle, ongebreidelde groei nastreefden zonder adequate risicobeheerpraktijken en -controles te ontwikkelen en te handhaven die passen

bij de omvang, complexiteit en het risicoprofiel van de instelling".

Het rapport over de ineenstorting van Credit Suisse moet nog worden vrijgegeven door de Zwitserse overheid, maar de afgelopen jaren volgden de schandalen zich in rap tempo op bij de kredietverstrekker. De lange lijst misstappen varieerde van beschuldigingen van spionage tot het witwassen van geld en wees op diepgewortelde problemen op het gebied van corporate governance. Sterker nog, het rapport uit 2021 van advocatenkantoor Paul Weiss over het Archegos-debacle, waarbij Credit Suisse miljarden verloor door zeer riskante financiële swaps, leest als een case study van wat er binnen een onderneming kan misgaan op het gebied van corporate governance.

In het rapport werd zelfs gesproken over "een lakse houding ten opzichte van risico en risicodiscipline; een gebrek aan verantwoordelijkheid voor falend risicobeheer; risicosystemen voor de identificatie van acute risico's die systematisch werden genegeerd door medewerkers en risicofunctionarissen; en een culturele onwil om moeilijke discussies aan te gaan of zaken te escaleren die een ernstig economisch en reputatierisico vormen". De kredietverstrekker nam een groot aantal maatregelen om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen, maar de daaropvolgende gebeurtenissen, die uiteindelijk tot de ondergang leidden, laten zien dat deze problemen nog lang niet waren opgelost.

Wat nu?

Terugblikkend zien we dat verbeteringen in de regelgeving op het gebied van corporate governance vaak het gevolg waren van falend beleid bij ondernemingen. Zo werd de Sarbanes-Oxley Act aangenomen in de nasleep van de schandalen rond Enron en WorldCom. En de val van de Italiaanse voedingsgigant Parmalat in 2003 zorgde voor een hervorming van de insolventiewetgeving. We kunnen dan ook verwachten dat de huidige crisis weer aanleiding geeft tot hervorming van de regelgeving.

Maar moeten we ons alleen richten op deze hervorming?

In een recente toespraak zei de voorzitter van de Raad van Toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) het volgende:

"We moeten het streven loslaten om alsmaar preciezere regels op te stellen die onder alle omstandigheden alle risico's nauwkeurig meten en zelfs de meest extreme bedrijfsmodellen en risicoconfiguraties bestrijken. Die benadering leidt alleen maar tot overmatige complexiteit, met lastige procedures voor toezichthouders en buitensporige beloningen voor de enkele instellingen met de middelen om het systeem te bespelen. In plaats daarvan moeten we onze inspanningen richten op het versterken van toezichthoudende teams, binnen een sterk verantwoordingskader."

De realiteit is dat veel verschillende factoren bijdragen aan en leiden tot goed bestuur. Het draait niet alleen om ervaring in het bestuur, maar ook om het stimuleren van een gezond ethisch klimaat aan de top en het hebben van de juiste bestuursdynamiek. Dat zorgt ervoor dat bestuurders betrokken zijn, het management op de proef stellen en een cultuur van verantwoording bevorderen. Daarnaast draait het ook om het bieden van de juiste instrumenten aan aandeelhouders om de raad van bestuur en het management ter verantwoording te roepen.

Als aandeelhouders zijn we mede-eigenaar

van veel ondernemingen en dus hebben we het recht te stemmen op hun aandeelhoudersvergaderingen. We gebruiken ons stemrecht om in het belang van onze klanten invloed uit te oefenen op de corporate governance en andere relevante onderwerpen voor beleggers. Op deze manier kunnen we ondernemingen verantwoordelijk houden voor slechte prestaties in alle drie ESG-dimensies. Stemmen kan worden gebruikt om aan te dringen op fundamentele governance-instrumenten en moet door aandeelhouders worden ingezet om hun zorgen kenbaar te maken door tegen een bepaald agendapunt te stemmen. Corporate governance functioneert alleen goed als aandeelhouders actief gebruikmaken van hun rechten en het management ter verantwoording roepen voor hun prestaties – iets wat nog veel vaker moet gebeuren.

A photograph of a modern building with a glass facade and a green wall. Two men in suits are walking away from the camera on a sunny day. The scene is bright and clear, with shadows cast on the ground. A large blue shape is in the top left corner, and a semi-transparent white box contains the title text.

Thema's en ondernemingen in 2023

MILIEU

Biodiversiteit

Archer-Daniels-Midland Co
Axfood AB
Barry Callebaut AG
Bridgestone Corp
Bunge Ltd
Cie Generale des Etablissements Michelin
SCA
Cranswick PLC
Hershey Co/The
JBS S/A
Leroy Seafood Group ASA
Marfrig Global Foods SA
Mondelez International Inc
Ryohin Keikaku Co Ltd
Sappi Ltd
Signify NV
Suzano SA
Top Glove Corp Bhd
Unilever PLC
VF Corp

Goed milieumanagement

Alexandria Real Estate Equities Inc
Guangdong Investment Ltd
Hangzhou First Applied Material Co Ltd
LONGi Green Energy Technology Co Ltd
Quanta Services Inc.

Klimaatneutraliteit

Anglo American PLC
ArcelorMittal SA
Berkshire Hathaway Inc
BHP Group Ltd
BlueScope Steel Ltd
BP PLC
CEZ AS
Chevron Corp
China National Building Material Co Ltd
CRH PLC
Ecopetrol SA
Enel SpA
Exxon Mobil Corp
Heidelberg Materials AG
Hyundai Motor Co
JFE Holdings Inc
LyondellBasell Industries NV
Marathon Petroleum Corp
Petroleo Brasileiro SA
Phillips 66
PTT Exploration & Production PCL
Rio Tinto PLC
Saudi Arabian Oil Co
Shell PLC

Valero Energy Corp
Vistra Corp
WEC Energy Group Inc

Klimaattransitie in de financiële sector

Australia & New Zealand Banking Group Ltd
Bank of America Corp
Barclays PLC
BNP Paribas SA
Citigroup Inc
DBS Group Holdings Ltd
HSBC Holdings PLC
ING Groep NV
JPMorgan Chase & Co
Sumitomo Mitsui Financial Group Inc

Natural Resource Management

Ambev SA
Callon Petroleum Co
CF Industries Holdings Inc
Continental Resources Inc/OK
Diageo PLC
OCI NV
PepsiCo Inc
Sappi Ltd
Severn Trent PLC
Tronox Holdings PLC
United Utilities Group PLC

SOCIAAL

Arbeidspraktijken na Covid-19

Accor SA
Delivery Hero SE
InterContinental Hotels Group PLC
Marriott International Inc
Meituan
Uber Technologies Inc
Walmart Inc

Diversiteit en Inclusie

Eli Lilly & Co
Netflix Inc
Oracle Corp
Taiwan Semiconductor Manufacturing Co Ltd
Thermo Fisher Scientific Inc

Goed sociaal management

Baidu Inc
Post Holdings Inc
Tencent Holdings Ltd
Tesco PLC

Weibo Corp

Mensenrechten due diligence voor conflict- en hoogrisicogebieden

Bharat Electronics Ltd
Booking Holdings Inc
Cemex SAB de CV
Fast Retailing Co Ltd
Heidelberg Materials AG
Industria de Diseno Textil SA
PTT Exploration & Production PCL
Sinotruk Hong Kong Ltd
SolarEdge Technologies Inc
Wacker Chemie AG

Sociale Impact van Gaming

Activision Blizzard Inc
NCSoft Corp
NetEase Inc
Take-Two Interactive Software Inc
Tencent Holdings Ltd

GOVERNANCE

Corporate Governance in Opkomende Markten

CCR SA
Cosan SA
Coway Co Ltd
CPFL Energia SA
ENN Energy Holdings Ltd
Haier Smart Home Co Ltd
Hyundai Motor Co
Midea Group Co Ltd
Samsung Electronics Co Ltd

Corporate governance standaarden in Azië

Inpex Corp
Resonac Holdings Corp
Rohm Co Ltd
Shin-Etsu Chemical Co Ltd
SK Hynix Inc

Goed ondernemingsbestuur

Adyen NV
Arcadis NV
DSM-Firmenich AG
Heineken Holding NV
Koninklijke Ahold Delhaize NV
Signify NV
Unilever PLC

Verantwoordelijk beloningsbeleid

Aspen Technology Inc

Avantium
 Booking Holdings Inc
 Henkel AG & Co KGaA
 Linde PLC
 NIKE Inc
 Schneider Electric SE
 Tesco PLC
 Walt Disney
 Wolters Kluwer NV

Jeronimo Martins SGPS SA
 Meta Platforms Inc
 Mr Price Group Ltd
 Nasdaq Inc
 Neste Oyj
 Novartis AG
 OTP Bank Nyrt
 Rio Tinto PLC
 Salesforce Inc
 Salmar ASA
 Samsung Electronics Co Ltd
 Sandvik AB
 Sony Group Corp
 STMicroelectronics NV
 TotalEnergies SE
 Trane Technologies PLC
 Union Pacific Corp
 United Parcel Service Inc
 Volvo AB

Raytheon Technologies Corp
 UPL Ltd
 Zijin Mining Group Co Ltd

STEMGERELATEERDE ENGAGEMENTS

AVA engagement 2023

Airbus SE
 BAWAG Group AG
 BFF Bank SpA
 Boeing Co/The
 CBRE Group Inc
 Cheniere Energy Inc
 Deutsche Bank AG
 Hana Financial Group Inc
 Monex Group Inc
 Morgan Stanley
 NextEra Energy Inc
 Ovintiv Inc
 Plug Power Inc
 Prysmian SpA
 Semen Indonesia Persero Tbk PT
 Sendas Distribuidora S/A
 Sociedad Quimica y Minera de Chile SA
 Wells Fargo & Co
 Xylem Inc/NY

WERELDWIJDE CONTROVERSE

Palmolie

MP Evans Group PLC
 REA Holdings PLC
 Wilmar International Ltd

Versnelling richting Parijs

African Rainbow Minerals Ltd
 Anhui Conch Cement Co Ltd
 Berkshire Hathaway Inc
 Caterpillar Inc
 Formosa Plastics Corp
 ITOCHU Corp
 Marubeni Corp
 Mitsubishi Corp
 Mitsui & Co Ltd
 Nippon Steel Corp
 POSCO Holdings Inc
 SAIC Motor Corp Ltd
 Sumitomo Corp
 Toyota Industries Corp
 WH Group Ltd

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

SDG Engagement

Adobe Inc
 Alphabet Inc
 Amazon.com Inc
 Amgen Inc
 Apple Inc
 AutoZone Inc
 Banco BTG Pactual SA
 Bank of Montreal
 Capital One Financial Corp
 CBRE Group Inc
 CCR SA
 Deutsche Boerse AG
 eBay Inc
 Elanco Animal Health Inc
 Electronic Arts Inc
 Elevance Health Inc
 F5 Inc
 Grupo Bimbo SAB de CV

Global Compact schendingen

Adani Enterprises Ltd
 Adani Ports & Special Economic Zone Ltd
 China Northern Rare Earth Group
 High-Tech Co Ltd
 ElSewedy Electric Co
 Indivior PLC
 Inner Mongolia BaoTou Steel Union Co Ltd
 Lockheed Martin Corp
 Mattel Inc
 Metallurgical Corp of China Ltd

APPENDIX

Robeco's Active Ownership benadering

GEDRAGSCODES

Robeco maakt actief gebruik van zijn eigendomsrechten als aandeelhouder door, namens zijn klanten, een constructieve dialoog aan te gaan met ondernemingen. We geloven dat verbeteringen in het gedrag van ondernemingen ten aanzien van duurzaamheid kunnen leiden tot een verbeterd risico-rendementsprofiel van onze beleggingen. Robeco gaat de dialoog aan met ondernemingen van over de hele wereld, in zowel onze aandelen- als obligatieportefeuilles. We voeren drie typen engagement uit met de ondernemingen waarin we beleggen:

Value engagement

Een proactieve engagementbenadering gericht op langetermijnkwesties op het gebied van milieu, maatschappij of governance, die financieel materieel zijn of negatieve gevolgen hebben voor de duurzaamheid. Deze engagements duren doorgaans drie jaar, waarna de voortgang ten opzichte van de aanvankelijk gestelde doelen wordt geëvalueerd. Wanneer een engagement niet succesvol wordt afgesloten, rapporteren we dat aan de klanten en beleggingsteams, maar er volgt dan geen desinvestering.

Stemgerelateerd AVA engagement: Stemmen op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) biedt aandeelhouders de mogelijkheid om direct feedback te geven aan een bedrijf - dan wel voorafgaand of na een AVA. Deze dialogen zijn van nature geen langetermijn engagements, maar unieke mogelijkheden om de impact van onze stembeslissingen te versterken. Goede corporate governance, maar ook andere duurzaamheidsonderwerpen die opkomen tijdens een aandeelhoudersvergadering en niet behandeld worden in andere categorieën van het engagement programma, behoren tot deze categorie.

SDG engagement

Een proactieve engagementbenadering die gericht is op het stimuleren van duidelijke en meetbare verbeteringen in de bijdrage van een onderneming aan een of meer van

de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. De engagement loopt drie tot vijf jaar en heeft als startpunt het SDG-raamwerk van Robeco, waarbij ondernemingen worden geïdentificeerd met het potentieel aan belangrijke maatschappelijke behoeften te voldoen. Er wordt gewerkt met tijdgebonden mijlpalen voor het verwezenlijken van dit potentieel.

Enhanced engagement

Een reactieve engagement, gericht op ondernemingen die ernstig en systematisch in strijd handelen met minimale gedragsnormen op het gebied van onder meer mensenrechten, arbeid, milieu, biodiversiteit en bedrijfsethiek, zoals gedefinieerd in het UN Global Compact Principles of de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Als de Enhanced Engagement na twee tot drie jaar niet tot de gewenste verandering heeft geleid, kan uitsluiting uit het Robeco beleggingsuniversum een optie zijn. Klanten kunnen hier hun eigen discretie toepassen om het bedrijf wel of niet uit te sluiten.

In onze engagements streven we ernaar het gedrag van ondernemingen op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur (environmental, social and governance, afgekort tot ESG) te verbeteren, met als doel de langetermijnprestaties van een onderneming te verbeteren, en uiteindelijk ook de kwaliteit van de beleggingen van onze klanten te verhogen.

Robeco hanteert een holistische benadering voor het integreren van duurzaamheid. We zien duurzaamheid als drijvende kracht achter veranderingen op lange termijn in markten, landen en ondernemingen, met een impact op toekomstige prestaties. Daarom nemen we duurzaamheid mee als een van de value drivers in ons beleggingsproces, net zoals we de financiële positie van ondernemingen en het marktmomentum meenemen.

Ga voor meer informatie naar onze website.

HET UN GLOBAL COMPACT

Een van de belangrijkste gedragscodes in het engagementproces van Robeco is het Global Compact van de Verenigde Naties. Het Global Compact ondersteunt ondernemingen en andere maatschappelijke spelers van over de hele wereld bij het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het is opgezet in het jaar 2000 en is de meest onderschreven gedragscode in zijn soort. Het Global Compact verlangt van ondernemingen dat zij binnen hun eigen invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeid, milieu en corruptiebestrijding omarmen, ondersteunen en naleven. Tien universele principes vormen de basis voor het omgaan met de uitdagingen van globalisering.

Mensenrechten

1. Ondernemingen dienen de internationaal aanvaarde mensenrechten te steunen en te respecteren;
2. en zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig zijn aan schending van mensenrechten.

Arbeid

3. Ondernemingen dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te steunen;
4. zich inspannend voor de uitbanning van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid;
5. de effectieve afschaffing van kinderarbeid;
6. en de uitbanning van discriminatie in arbeid en beroep.

Milieu

7. Ondernemingen dienen voorzorg te betrachten bij hun benadering van milieu-uitdagingen;
8. initiatieven te ondernemen om een grotere verantwoordelijkheid voor het milieu te bevorderen;
9. en de ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.

Corruptiebestrijding

10. Ondernemingen dienen elke vorm van corruptie tegen te gaan, inclusief afpersing en omkoping.

Meer informatie is te vinden op <https://www.unglobalcompact.org/>

OESO-RICHTLIJNEN VOOR MULTINATIONALE ONDERNEMINGEN

De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen zijn aanbevelingen van regeringen voor multinationale ondernemingen die actief zijn in of opereren vanuit landen die de richtlijnen volgen. Deze richtlijnen zijn een ander belangrijk raamwerk in het engagementproces van Robeco. Ze voorzien ondernemingen van niet-bindende principes en normen voor verantwoord ondernemen in een wereldwijde context, in overeenstemming met geldende wetgeving en internationaal erkende standaarden.

De aanbevelingen in de richtlijnen geven gestalte aan de gedeelde waarden van de regeringen van landen waar een groot deel van de internationale directe investeringen vandaan komen en waar veel van de grootste multinationale ondernemingen zijn gevestigd. De richtlijnen zijn erop gericht ondernemingen positief te laten bijdragen aan wereldwijde voortgang op het gebied van economie, milieu en maatschappij.

Meer informatie is te vinden op: <http://mneguidelines.oecd.org/>

INTERNATIONALE GEDRAGSCODES

Robeco heeft ervoor gekozen algemeen aanvaarde gedragscodes te hanteren om de ESG-verantwoordelijkheden van entiteiten waarin we beleggen te beoordelen. Robeco houdt zich aan een aantal onafhankelijke en breed geaccepteerde gedragscodes, verklaringen en best practices en is een ondertekenaar van verscheidene van deze codes.

Naast het Global Compact van de Verenigde Naties zijn de belangrijkste codes, principes en best practices voor engagement die Robeco volgt:

- De internationale governancebeginselen van het International Corporate Governance Network (ICGN)
- United Nations Global Compact
- Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties
- Uitgangspunten van de Verenigde Naties inzake Bedrijven en Mensenrechten
- OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen
- OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers

We volgen niet alleen zelf deze codes, maar verwachten ook van ondernemingen dat ze deze codes, principes en best practices volgen.

ROBECO'S STEMBELEID

Robeco moedigt goed ondernemingsbestuur en duurzame bedrijfsvoering aan, omdat deze in onze ogen bijdragen aan de creatie van aandeelhouderswaarde op de lange termijn. Het uitbrengen van stemmen op aandeelhoudersvergaderingen maakt deel uit van Robeco's Active Ownership-benadering. Robeco heeft het stembeleid zo ontworpen en geïmplementeerd dat we altijd stemmen in het beste belang van onze klanten.

Het beleid van Robeco ten aanzien van ondernemingsbestuur is gebaseerd op de internationaal geaccepteerde governancebeginselen van het International Corporate Governance Network (ICGN). Door actief gebruik te maken van ons stemrecht kunnen we, namens onze klanten, de betreffende ondernemingen aansporen de kwaliteit van het management te verhogen en het duurzaamheidsprofiel te verbeteren. We verwachten dat dit op de lange termijn een positieve uitwerking heeft op de creatie van aandeelhouderswaarde.

SAMENWERKING

Waar nodig stemt Robeco zijn engagementactiviteiten af met andere beleggers. Voorbeelden hiervan zijn Eumedion (een platform voor institutionele beleggers op het gebied van corporate governance), het Carbon Disclosure

Project (een samenwerkingsverband op het gebied van transparantie over CO₂-emissies van ondernemingen) en de Interfaith Center on Corporate Responsibility (ICCR).

Een ander belangrijk initiatief waar Robeco ondertekenaar van is, betreft de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties. In dit verband verklaren institutionele beleggers zich in te zetten voor verantwoord beleggen, zowel voor hun eigen beleggingen als naar buiten toe.

ROBECO'S ACTIVE OWNERSHIP-TEAM

De stem- en engagementactiviteiten van Robeco worden uitgevoerd door een speciaal Active Ownership-team. Het team is in 2005 opgericht als een centraal competence centre en is gevestigd in Rotterdam en Hongkong. Aangezien Robeco wereldwijd opereert, is het team multinational en meertalig. Deze diversiteit zorgt voor inzicht in het financiële, juridische en culturele klimaat waarin de ondernemingen opereren waarmee we in dialoog zijn.

Het Active Ownership-team is onderdeel van Robeco's Sustainable Investing Center of Expertise en wordt aangestuurd door Carola van Lamoen. Het Sustainable Investing Center of Expertise combineert onze kennis en ervaring op het gebied van duurzaamheid binnen het beleggingsdomein. Daarnaast stimuleert het leiderschap op het gebied van duurzaam beleggen door onze expertise en inzichten over duurzaam beleggen te bieden aan onze klanten, onze beleggingsteams, het bedrijf en de bredere markt.

Verder krijgt het Active Ownership-team input van professionele beleggers in de lokale kantoren van Robeco wereldwijd. Samen met ons wereldwijde klantenbestand gebruiken we dit netwerk om de impact van onze Active Ownership-activiteiten zo groot mogelijk te maken.

ROBECO

Robeco Institutional Asset Management B.V. (Robeco) is a pure play international asset manager founded in 1929. It currently has offices in 15 countries worldwide and is headquartered in Rotterdam, the Netherlands. Through its integration of fundamental, sustainability and quantitative research, Robeco is able to offer institutional and private investors a selection of active investment strategies, covering a range of asset classes.

Sustainability investing is integral to Robeco's overall strategy. We are convinced that integrating environmental, social and governance (ESG) factors results in better-informed investment decisions. Further we believe that our engagement with investee companies on financially material sustainability issues will have a positive impact on our investment results and on society.

More information can be found on our website.

Important information

Robeco Institutional Asset Management B.V. heeft een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam als beheerder van instellingen voor collectieve belegging in overdraagbare effecten (ICBE's) en alternatieve beleggingsfondsen (AIF's) ("Fonds(en)"). Dit marketingdocument is uitsluitend bedoeld voor professionele beleggers, in de zin van beleggers die gekwalificeerd zijn als professionele klanten, die hebben verzocht behandeld te worden als professionele klanten of gerechtigd zijn dergelijke informatie te ontvangen volgens van toepassing zijnde wetgeving. Robeco Institutional Asset Management B.V. en/of verbonden en aangesloten entiteiten en dochterondernemingen, ("Robeco"), zijn niet aansprakelijk voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van dit document. Gebruikers van deze informatie die beleggingsdiensten aanbieden in de Europese Unie, zijn zelf verantwoordelijk om te beoordelen of zij de informatie mogen ontvangen in overeenstemming met MiFID II-regelgeving. Voor zover deze informatie wordt gekwalificeerd als een redelijk en toepasselijk klein niet-geldelijk voordeel onder MiFID II, zijn gebruikers die beleggingsdiensten bieden in de Europese Unie zelf verantwoordelijk om te voldoen aan de relevante voorschriften voor het bijhouden van gegevens en transparantie. De informatie in dit document is gebaseerd op informatiebronnen die wij betrouwbaar achten en wordt verstrekt zonder enige garanties. Zonder verdere toelichting kan dit document niet worden beschouwd als compleet. Opinies, ramingen en voorspellingen kunnen op elk moment en zonder kennisgeving vooraf worden gewijzigd. In geval van twijfel raden wij u aan onafhankelijk advies in te winnen. Dit document is bedoeld om de professionele belegger te voorzien van algemene informatie over de specifieke capaciteiten van Robeco, maar is niet opgesteld door Robeco als beleggingsonderzoek en is geen beleggingsaanbeveling of advies om bepaalde effecten of beleggingsproducten te kopen of te verkopen of een bepaalde beleggingsstrategie of juridisch, boekhoudkundig of fiscaal advies te volgen. Alle rechten op de informatie in dit document zijn en blijven voorbehouden aan Robeco. Dit materiaal mag niet worden gekopieerd of gedeeld voor openbare doeleinden. Niets uit dit document mag worden gereproduceerd of openbaar worden gemaakt in welke vorm of op welke wijze dan ook, zonder Robeco's voorafgaande schriftelijke toestemming. Beleggen brengt risico's met zich mee. Voordat u gaat beleggen, dient u zich te realiseren dat terugbetaling van uw inleg niet gegarandeerd is. Beleggers dienen er zeker van te zijn dat zij het risico verbonden aan de producten of diensten die Robeco aanbiedt in hun thuisland volledig begrijpen. Beleggers dienen bovendien hun beleggingsdoelstelling en risicoprofiel te bepalen. Historische rendementen zijn uitsluitend bedoeld ter illustratie. Koersen van deelnemingen kunnen zowel omhoog als omlaag gaan en in het verleden behaalde rendementen bieden geen garantie voor de toekomst. Indien de getoonde performance uit het verleden luidt in een andere valuta dan de valuta van het land waar u woont, moet u er rekening mee houden dat als gevolg van schommelingen in de wisselkoers de getoonde performance hoger of lager kan zijn als deze wordt omgerekend naar uw lokale valuta. De performancegegevens zijn exclusief de commissies en kosten verschuldigd over het verhandelen van effecten in klantportefeuilles of over de uitgifte en terugkoop van units. Tenzij anders aangegeven is de performance i) gebaseerd op de koers na aftrek van kosten en ii) inclusief herbelegging van dividend. Meer informatie over de Fondsen wordt gegeven in het prospectus. De performance is exclusief de beheervergoeding. De in dit document genoemde lopende kosten zijn gebaseerd op het laatst verschenen jaarverslag op basis van het einde van het boekjaar. Dit document is niet gericht aan, of bedoeld voor distributie aan of gebruik door een persoon of entiteit die burger, woonachtig of gevestigd is in een plaats, staat, land of andere jurisdictie, waar de plaatselijk geldende wet- of regelgeving een dergelijk(e) distributie, document, beschikbaarheid of gebruik niet toestaat, of waardoor een Fonds of Robeco Institutional Asset Management B.V. zou worden onderworpen aan een verplichting tot registratie of licentiering binnen een dergelijke jurisdictie. Een besluit om in te tekenen op belangen in een Fonds dat wordt aangeboden in een bepaalde jurisdictie, dient alleen te worden genomen op basis van informatie aanwezig in het prospectus. Deze informatie kan afwijken van de informatie in dit document. Potentiële inschrijvers op aandelen dienen zelf informatie in te winnen over wettelijke vereisten die eveneens van toepassing zijn, alsook over de geldende regelgeving met betrekking tot deviezencontrole en belastingen in het land waarvan zij ingezetene zijn dan wel waar zij hun woon- of verblijfplaats hebben. De Fondsinformatie, indien aanwezig, in dit document is slechts geldig in samenhang met het prospectus en dit document dient te allen tijde in samenhang met het prospectus te worden gelezen. Meer informatie over het Fonds en de bijbehorende risico's wordt gegeven in het prospectus. Het prospectus en het Essentiële-informatiedocument voor de Robeco-fondsen zijn allemaal kosteloos te verkrijgen op de websites van Robeco.

Aanvullende informatie voor Amerikaanse beleggers

Robeco wordt beschouwd als een 'deelnemende gelieerde partij' en sommige medewerkers zijn 'verbonden personen' van Robeco Institutional Asset Management US Inc. ("RIAM US") volgens de relevante SEC-richtlijnen voor 'no action'. Medewerkers die zijn geïdentificeerd als verbonden personen van RIAM US verrichten activiteiten die direct of indirect verband houden met de beleggingsadviesdiensten van RIAM US. In dat geval worden deze personen geacht op te treden namens RIAM US, een bij een Amerikaanse SEC geregistreerde beleggingsadviseur. De SEC-regels zijn alleen van toepassing op klanten, potentiële klanten en beleggers van RIAM US. RIAM US is een volledige dochteronderneming van ORIX Corporation Europe N.V. en biedt beleggingsadviesdiensten aan institutionele klanten in de VS.

Aanvullende informatie voor Amerikaanse beleggers in het buitenland – Reg. S.

Het Robeco Capital Growth Funds is niet geregistreerd onder de United States Investment Company Act van 1940, zoals gewijzigd, noch onder de United States Securities Act van 1933, zoals gewijzigd. Geen van de aandelen mag worden aangeboden of verkocht, direct of indirect, in de Verenigde Staten of aan een 'US person'. Een 'US person' is gedefinieerd als (a) een persoon die een burger of inwoner is van de Verenigde Staten voor de federale inkomstenbelasting; (b) een onderneming, vennootschap of ander lichaam die/dat is opgericht naar Amerikaans recht of is gevestigd in de Verenigde Staten; (c) een vermogen of trust waarvan de inkomsten onderhevig zijn aan de Amerikaanse federale inkomstenbelasting, ongeacht of deze inkomsten effectief betrekking hebben op een Amerikaanse transactie of onderneming. Dit materiaal mag in de Verenigde Staten alleen worden verspreid aan een persoon die een 'distributeur' is of die geen 'US person' is, zoals gedefinieerd in Regulation S van de Amerikaanse Securities Act van 1933 (zoals gewijzigd).

Aanvullende informatie voor in Australië of Nieuw-Zeeland gevestigde beleggers

Dit document wordt in Australië verspreid door Robeco Hong Kong Limited (ARBN 156 512 659) ("RIAM BV"). Robeco Hong Kong Limited heeft volgens de Australische Corporations Act van 2001 (Cth) conform ASIC Class Order 03/1103 geen Australische licentie voor financiële dienstverleners te hebben. Robeco valt onder toezicht van de Securities and Futures Commission en onder de wetgeving van Hongkong. Deze wetgeving kan afwijken van de wetgeving in Australië. Dit document wordt alleen verspreid naar zakelijke klanten zoals gedefinieerd in de Corporations Act van 2001 (Cth). Dit document mag niet worden gedistribueerd of verspreid, hetzij direct of indirect, aan personen die in een andere klasse vallen. In Nieuw-Zeeland is dit document alleen beschikbaar voor wholesale beleggers volgens bepaling 3(2) van Schedule 1 van de Financial Markets Conduct Act 2013 (FMCA). Dit document is niet bedoeld voor openbare distributie in Australië en Nieuw-Zeeland.

Aanvullende informatie voor in Oostenrijk gevestigde beleggers

Deze informatie is uitsluitend bedoeld voor professionele beleggers of in aanmerking komende tegenpartijen in de zin van de Oostenrijkse Wet toezicht effectenverkeer.

Aanvullende informatie voor in Brazilië gevestigde beleggers

Het Fonds mag niet worden aangeboden of verkocht in Brazilië. Derhalve is het Fonds niet geregistreerd en zal het fonds ook niet geregistreerd worden bij de Braziliaanse Securities Commission (CVM) en het fonds is evenmin ingediend bij de voornoemde instelling voor goedkeuring. Documenten die verband houden met het Fonds en de daarin opgenomen informatie mogen niet worden verstrekt aan het publiek in Brazilië, aangezien het Fonds niet genoteerd is aan een beurs in Brazilië, en evenmin mogen ze worden gebruikt in samenhang met een aanbieding voor inschrijving op of verkoop van effecten aan het publiek in Brazilië.

Aanvullende informatie voor in Brunei gevestigde beleggers

Het Prospectus heeft betrekking op een particuliere collectieve beleggingsregeling die niet onderworpen is aan enige vorm van binnenlandse regulering door de Autoriti Monetari Brunei Darussalam ("Autoriteit"). Het Prospectus is uitsluitend bedoeld voor verspreiding onder specifieke categorieën beleggers, zoals gespecificeerd in paragraaf 20 van de Securities Market Order, 2013, en mag bijgevolg niet worden overhandigd aan, of vertrouwd worden door, een particuliere cliënt. De Autoriteit is niet verantwoordelijk voor het controleren of verifiëren van enig prospectus of andere documenten in verband met deze collectieve beleggingsregeling. De Autoriteit heeft het Prospectus of andere bijbehorende documenten niet goedgekeurd en heeft geen stappen ondernomen om de informatie in het Prospectus te verifiëren, en draagt daarvoor geen enkele verantwoordelijkheid. De deelnemingen waarop het Prospectus betrekking heeft, kunnen illiquide zijn of onderworpen zijn aan beperkingen op hun doorverkoop. Potentiële kopers van de aangeboden deelnemingen dienen daar hun eigen due diligence op uit te voeren.

Aanvullende informatie voor in Canada gevestigde beleggers

Geen beurstoezichthouder of vergelijkbare autoriteit in Canada heeft dit document of de voordelen van de hierin beschreven effecten beoordeeld of op welke manier dan ook goedgekeurd, en elke hiermee strijdige verklaring is een overtreding. Robeco Institutional Asset Management B.V. verlaat zich op de vrijstelling voor internationale dealers en internationale adviseurs in Quebec en heeft McCarthy Tétraut LLP aangesteld als diens agent voor dienstverlening in Quebec.

Aanvullende informatie voor in Chili gevestigde beleggers

Noch Robeco noch de Fondsen zijn geregistreerd bij de Comisión para el Mercado Financiero conform wetnummer 18.045, de Ley de Mercado de Valores en daaronder vallende regulering. Dit document is niet bedoeld als een aanbod of uitnodiging voor inschrijving voor of de aankoop van aandelen van het Fonds in Chili, behalve aan specifieke personen die op eigen initiatief deze informatie hebben aangevraagd. Het moet derhalve worden behandeld als een 'persoonlijk aanbod' volgens artikel 4 van de Ley de Mercado de Valores (een aanbod dat niet is gericht aan het grote publiek of aan een bepaalde sector of specifieke groep van het publiek).

Aanvullende informatie voor in Colombia gevestigde beleggers

Dit document is niet bedoeld als openbare aanbieding in de Republiek Colombia. De aanbieding van het fonds is gericht op minder dan 100 specifiek geselecteerde beleggers. Het fonds mag niet worden gepromoot en op de markt worden gebracht in Colombia of aan inwoners van Colombia, tenzij genoemde promotie en vermarkting plaatsvinden conform Besluit 2555 uit 2010 en andere toepasselijke wet- en regelgeving in verband met de promotie van buitenlandse Fondsen in Colombia. De verspreiding van dit prospectus en de aanbieding van aandelen kan in bepaalde jurisdicties aan beperkingen onderhevig zijn. De informatie in dit prospectus dient slechts als algemene richtlijn. Het is de verantwoordelijkheid van personen die in het bezit zijn van dit prospectus en die wensen in te schrijven op aandelen om zich op de hoogte te stellen van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en zich daaraan te houden. Potentiële inschrijvers op de aandelen dienen zelf informatie in te winnen over mogelijk toepasselijke wettelijke vereisten, regelgeving met betrekking tot deviezencontrole en geldende belastingvoorschriften in het land waarvan zij ingezetene zijn dan wel waar zij hun woon- of verblijfplaats hebben.

Aanvullende informatie voor in het Dubai International Financial Centre (DIFC) in de Verenigde Arabische Emiraten gevestigde beleggers

Dit materiaal wordt verspreid door Robeco Institutional Asset Management B.V. (DIFC Branch) gevestigd te Office 209, Level 2, Gate Village Building 7, Dubai International Financial Centre, Dubai, PO Box 482060, UAE. Robeco Institutional Asset Management B.V. (DIFC Branch) valt onder toezicht van de Dubai Financial Services Authority ("DFSA") en doet alleen zaken met professionele klanten of tegenpartijen op de markt, niet met particuliere personen in de zin van de DFSA.

Aanvullende informatie voor in Frankrijk gevestigde beleggers

Robeco Institutional Asset Management B.V. mag in Frankrijk zijn diensten aanbieden. Robeco Frankrijk is een dochteronderneming van Robeco en richt zich op het promoten en distribueren van de fondsen van de groep aan professionele beleggers in Frankrijk.

Aanvullende informatie voor in Duitsland gevestigde beleggers

Deze informatie is uitsluitend bedoeld voor professionele beleggers of in aanmerking komende tegenpartijen in de zin van de Duitse Wet op de effectenhandel.

Aanvullende informatie voor in Hongkong gevestigde beleggers

De inhoud van dit document is niet gecontroleerd door de Securities and Futures Commission ("SFC") in Hongkong. Als er ook maar enige twijfel bestaat over de inhoud van dit document, dient u onafhankelijk deskundig advies in te winnen. Dit document wordt verspreid door Robeco Hong Kong Limited ("Robeco"). Robeco valt onder toezicht van de SFC in Hongkong.

Aanvullende informatie voor in Indonesië gevestigde beleggers

Het Prospectus vormt geen aanbod tot verkoop, noch een verzoek tot aankoop van effecten in Indonesië.

Aanvullende informatie voor in Italië gevestigde beleggers

Dit document is uitsluitend bestemd voor gekwalificeerde beleggers en particuliere en professionele klanten (zoals beschreven in artikel 26 (1) (b) en (d) in de Consob-Verordening Nr. 16190 van 29 oktober 2007). Indien dit document ter beschikking wordt gesteld aan distributeurs en door hen bevoegde personen voor promotie- en marketingactiviteiten, mag dit document alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor het is ontworpen. Het is niet toegestaan de gegevens en informatie in dit document te gebruiken voor de communicatie met toezichthouders. Dit document bevat geen informatie om, concreet, de beleggingstendensen te bepalen en daarom kunnen, en mogen, op basis van dit document geen beleggingsbeslissingen worden genomen.

Aanvullende informatie voor in Japan gevestigde beleggers

Dit document is uitsluitend bestemd voor gekwalificeerde beleggers en wordt verspreid door Robeco Japan Company Limited, geregistreerd in Japan als Financial Instruments Business Operator, [de directeur van Kanto Local Financial Bureau (FIBO) registratienummer 2780, lid van Japan Investment Advisors Association].

Aanvullende informatie voor in Zuid-Korea gevestigde beleggers

De Beheermaatschappij beweert op geen enkele manier dat de ontvangers van het Prospectus in aanmerking komen om de Aandelen te verwerven onder de wetten van Zuid-Korea, waaronder, maar niet beperkt tot, de Foreign Exchange Transaction Act en de voorschriften in het kader daarvan. De Aandelen zijn niet geregistreerd onder de Financial Investment Services and Capital Markets Act van Zuid-Korea, en geen van de Aandelen mag worden aangeboden, verkocht of geleverd, of worden aangeboden of verkocht aan personen voor wederaanbieding of wederverkoop, direct of indirect, in Zuid-Korea of aan inwoners van Zuid-Korea, behalve in overeenstemming met de toepasselijke wet- en regelgeving van Zuid-Korea.

Aanvullende informatie voor in Liechtenstein gevestigde beleggers

Dit document wordt uitsluitend verspreid naar in Liechtenstein gevestigde, officieel erkende financiële intermediairs (zoals banken, discretionaire portefeuillmanagers, verzekeringsmaatschappijen, paraplufondsen) die niet van plan zijn voor eigen rekening te beleggen in het (de) in het document vermelde Fonds(en). Dit materiaal wordt verspreid door Robeco Switzerland Ltd, postadres: Josefstrasse 218, 8005 Zürich, Zwitserland. Als vertegenwoordiger en betaalkantoor in Liechtenstein fungeert LGT Bank Ltd., Herrengasse 12, FL-9490 Vaduz, Liechtenstein. Het prospectus, het Essentiële-informatiedocument, de statuten van de vennootschap, de jaarverslagen en halfjaarberichten van het (de) Fonds(en) zijn verkrijgbaar bij de vertegenwoordiger of via de website.

Aanvullende informatie voor in Maleisië gevestigde beleggers

In het algemeen is geen aanbod of verkoop van de Aandelen toegestaan in Maleisië, tenzij een Erkenningsovereenkomst of de Prospectusvrijstelling van toepassing is: ER IS GEEN ACTIE ONDERNOMEN, NOCH ZAL ER ACTIE WORDEN ONDERNOMEN, OM TE VOLDOEN AAN DE WETGEVING VAN MALEISIË INZAKE HET BESCHIKBAAR STELLEN, HET AANBIEDEN VOOR INSCHRIJVING OF AANKOOP, OF HET UITGEVEN VAN EEN UITNODIGING TOT INSCHRIJVING OF AANKOOP OF VERKOOP VAN DE AANDELEN IN MALEISIË OF AAN PERSONEN IN MALEISIË, AANGEZIEN HET NIET DE BEDOELING VAN DE EMITTENT IS DAT DE AANDELEN IN MALEISIË BESCHIKBAAR WORDEN GESTELD OF ONDERDEEL UITMAKEN VAN EEN AANBOD OF EEN UITNODIGING TOT INSCHRIJVING OF AANKOOP IN MALEISIË. NOCH DIT DOCUMENT, NOCH ENIG ANDER DOCUMENT OF MATERIAAL MET BETREKKING TOT DE AANDELEN MAG IN MALEISIË WORDEN VERSPREID OF IN OMLOOP WORDEN GEBRACHT. NIEMAND MAG EEN UITNODIGING OF AANBOD OF EEN UITNODIGING OM DE AANDELEN IN MALEISIË TE VERKOPEN OF TE KOPEN BESCHIKBAAR STELLEN OF DOEN, TENZIJ DIE PERSOON DE NODIGE ACTIE ONDERNEEMT OM TE VOLDOEN AAN DE MALEISISISCHE WET.

Aanvullende informatie voor in Mexico gevestigde beleggers

De fondsen zijn niet geregistreerd en zullen ook niet geregistreerd worden bij de National Registry of Securities of beheerd worden door de Mexicaanse National Banking and Securities Commission, en mag daardoor niet publiekelijk worden aangeboden of verkocht in Mexico. Robeco en een onderwriter of inkoper mogen de fondsen in Mexico wel via onderhandse plaatsing aanbieden of verkopen aan institutionele en geaccrediteerde beleggers, conform Artikel 8 van de Mexicaanse wet op de effectenmarkt.

Aanvullende informatie voor in Peru gevestigde beleggers

De Superintendencia del Mercado de Valores (SMV) houdt geen toezicht op dit Fonds en dus ook niet op het beheer ervan. De informatie die het Fonds aan zijn beleggers verstrekt en de andere diensten die het aan hen verleent, vallen uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van de Administrateur. Dit prospectus is niet bedoeld voor openbare verspreiding.

Aanvullende informatie voor in Singapore gevestigde beleggers

Dit document is niet geregistreerd bij de Monetary Authority of Singapore ("MAS"). Dientengevolge mag dit document niet in omloop worden gebracht of direct of indirect worden gedistribueerd aan personen in Singapore anders dan (i) een institutionele belegger in de zin van Hoofdstuk 304 van de SFA, (ii) een relevante persoon als bedoeld in Hoofdstuk 305(1), of enig persoon als bedoeld in Hoofdstuk 305(2), en overeenkomstig de voorwaarden als omschreven in Hoofdstuk 305 van de SFA of (iii) anderszins op grond van en overeenkomstig de voorwaarden van enige andere van toepassing zijnde bepaling van de SFA. De inhoud van dit document is niet gecontroleerd door de MAS. Een besluit om deel te nemen in het Fonds dient alleen dan te worden genomen nadat de hoofdstukken over beleggingsoverwegingen, strijdigheid van belangen, risicofactoren en de toepasselijke verkoopbeperkingen van Singapore (zoals omschreven in de paragraaf "Belangrijke informatie voor beleggers in Singapore") in het prospectus zijn gelezen. Raadpleeg een deskundig adviseur indien u twijfelt over de strenge bepalingen die gelden voor het gebruik van dit document, de wettelijke status van het Fonds, toepasselijke wettelijke bescherming, bijbehorende risico's en geschiktheid van het Fonds voor uw doelstellingen. Beleggers dienen er rekening mee te houden dat alleen de subfondsen genoemd in de bijlage bij het hoofdstuk "Belangrijke informatie voor beleggers in Singapore" van het prospectus ("Subfondsen") beschikbaar zijn voor beleggers in Singapore. De Subfondsen zijn aangemerkt als beperkte buitenlandse programma's onder de Securities and Futures Act, Sectie 289 van Singapore ("SFA") en geven als zodanig recht op vrijwaring van de verplichting tot registratie van het prospectus uit hoofde van de vrijwaringen onder Paragraaf 304 en Paragraaf 305 van de SFA. De Subfondsen zijn niet goedgekeurd of erkend door de MAS en aandelen in de Subfondsen mogen in Singapore niet aan particuliere personen worden aangeboden. Het prospectus van het Fonds is geen prospectus in de zin van de SFA. Derhalve is wettelijke aansprakelijkheid in de zin van de SFA met betrekking tot de inhoud van prospectussen niet van toepassing. De Subfondsen mogen alleen worden aangeboden aan personen die over voldoende ervaring en kennis beschikken om de risico's te begrijpen die verbonden zijn aan het beleggen in dergelijke programma's, en die voldoen aan bepaalde andere criteria zoals genoemd in Paragraaf 304, Paragraaf 305 of een andere toepasselijke bepaling van de SFA en de daaruit voortvloeiende wetgeving. U dient goed te overwegen of de belegging voor u geschikt is. Robeco Singapore Private Limited heeft een kapitaalmarktlicentie voor fondsmanagement uitgegeven door de MAS en is op grond van deze licentie onderworpen aan bepaalde klanterstricties.

Aanvullende informatie voor in Spanje gevestigde beleggers

Robeco Institutional Asset Management B.V., Sucursal en España, met identificatienummer W0032687F en statutair gevestigd te Calle Serrano 47-14° in Madrid, is geregistreerd in het Spaanse Handelsregister in Madrid, in volume 19.957, pagina 190, artikel 8, vel M-351927 en bij de National Securities Market Commission (CNMV) in het Officiële Register voor filialen van Europese bedrijven die beleggingsdiensten aanbieden, met nummer 24. De genoemde beleggingsfondsen of ICBE in dit document zijn gereguleerd door de betreffende autoriteiten in het land van oorsprong en zijn geregistreerd in de Special Registry van de CNMV voor Foreign Collective Investment Institutions die op de markt worden gebracht in Spanje.

Aanvullende informatie voor in Zuid-Afrika gevestigde beleggers

Robeco Institutional Asset Management B.V. is geregistreerd bij en valt onder toezicht van de Financial Sector Conduct Authority in Zuid-Afrika.

Aanvullende informatie voor in Zwitserland gevestigde beleggers

Het (de) Fonds(en) is (zijn) gevestigd in Luxemburg. Dit document wordt in Zwitserland uitsluitend verspreid naar gekwalificeerde beleggers, zoals gedefinieerd in de Zwitserse Collective Investment Schemes Act (CISA). Dit materiaal wordt verspreid door Robeco Switzerland Ltd, postadres: Josefstrasse 218, 8005 Zürich. ACOLIN Fund Services AG, postadres: Leutschenbachstrasse 50, 8050 Zürich, treedt op als de Zwitserse vertegenwoordiger van het (de) Fonds(en). UBS Switzerland AG, Bahnhofstrasse 45, 8001 Zürich, postadres: Europastrasse 2, P.O. Box, CH-8152 Opfikon, treedt op als Zwitsers betaalkantoor. Het prospectus, het Essentiële-informatiedocument, de statuten van de vennootschap, de jaarverslagen en halfjaarverslagen van het (de) Fonds(en), en het overzicht van aan- en verkopen van het (de) Fonds(en) gedurende het boekjaar zijn kosteloos verkrijgbaar bij het kantoor van de Zwitserse vertegenwoordiger ACOLIN Fund Services AG. De prospectussen zijn ook verkrijgbaar via de website.

Aanvullende informatie voor fondsen/diensten van het merk RobecoSAM

Robeco Switzerland Ltd, postadres Josefstrasse 218, 8005 Zürich, Zwitserland heeft een vergunning van de Zwitserse Toezichthouder op de Financiële Markten FINMA als beheerder van collectieve beleggingen. Het merk RobecoSAM is een geregistreerde handelsnaam van Robeco Holding B.V. Het merk RobecoSAM wordt gebruikt om diensten en producten op de markt te brengen met de expertise van Robeco in duurzaam beleggen. Het merk RobecoSAM moet niet worden beschouwd als een afzonderlijke juridische entiteit.

Aanvullende informatie voor in Taiwan gevestigde beleggers

De inhoud van dit document is niet gecontroleerd door enige toezichthoudende instantie in Hongkong. Als er ook maar enige twijfel bestaat over de inhoud van dit document, dient u onafhankelijk deskundig advies in te winnen. Dit document wordt verspreid door Robeco Hong Kong Limited ("Robeco"). Robeco valt onder toezicht van de Securities and Futures Commission in Hongkong.

Aanvullende informatie voor in Thailand gevestigde beleggers

Het Prospectus is niet goedgekeurd door de Securities and Exchange Commission, die geen verantwoordelijkheid neemt voor de inhoud ervan. Er zal in Thailand geen publiek aanbod worden gedaan om de Aandelen te kopen en het Prospectus is uitsluitend bedoeld om te worden gelezen door de geadresseerde en mag niet worden doorgegeven aan, uitgegeven aan of getoond aan het publiek in het algemeen.

Aanvullende informatie voor in de Verenigde Arabische Emiraten gevestigde beleggers

Sommige Fondsen waarnaar wordt verwezen in dit marketingmateriaal, zijn geregistreerd bij de UAE Securities and Commodities Authority (de "Authority"). Van alle geregistreerde Fondsen is informatie te vinden op de website van de Authority. De Authority aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de nauwkeurigheid van de informatie in dit materiaal/document, noch voor het niet nakomen van plichten en verantwoordelijkheden door personen die betrokken zijn bij het beleggingsfonds.

Aanvullende informatie voor in het Verenigd Koninkrijk gevestigde beleggers

Robeco heeft een vergunning van en valt onder het toezicht van de Financial Conduct Authority.

Aanvullende informatie voor in Uruguay gevestigde beleggers

De verkoop van het Fonds wordt aangemerkt als een onderhandse plaatsing conform paragraaf 2 van wet 18.627 van Uruguay. Het Fonds mag niet worden aangeboden of verkocht aan het publiek in Uruguay, met uitzondering van omstandigheden waarin geen sprake is van openbare aanbieding of verspreiding onder de wet- en regelgeving van Uruguay. Het Fonds is en wordt niet geregistreerd bij de Financial Services Superintendency van de Centrale Bank van Uruguay. Het Fonds komt overeen met beleggingsfondsen die geen beleggingsfondsen zijn in de zin van de herziene wet 16.774 van Uruguay van 27 september 1996.

© Q2/2023 Robeco

